

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

Opuscula Spiritalia - I. Horologium Asceticum. II. Principia Vitae Christianae. III. Manuductio ad Coelum. IV. Via Compendii ad Deum. V. De Sacrificio Missae. VI. De Discretione Spirituum ... Operum Eminentiss.
Cardinalis, Tom. I

Bona, Giovanni

Parisiis, 1677

Caput I. De Fine ultimo hominis. Quàm malum sit ab eo deflectere. Quibus mediis & quo ordine ad ipsum perveniatur

urn:nbn:de:hbz:466:1-9969

MANUDUCTIO AD CÆLUM

Medullam continens Sanctorum Patrum,
& veterum Philosophorum.

CAPUT I. *De Fine ultimo hominis. Quām malum sit
ab eo deficiere. Quibus mediis, & quo ordine
ad ipsum perveniatur.*

I. D Cælum te manuducere propositum mihi est, quicumque hæc legis, ad illud scilicet bonum, quo adepto, nihil possis ulterius desiderare. Hic est scopus, hæc meta, ad quam omnium vota naturali propensione suspirant. Omnes beati esse volunt, sed ob culpam primi parentis plerique obsecinati, relicto vero & summo bono, ad falsa & fucata quærenda se inutiliter applicaverunt. Et hi quidem summum bonum existimantes nullâ re indigere, divitiis hoc nomen imponunt. Alii sumnum bonum in summa potentia constituentes, vel regnare ipsi volunt, vel regnibus adhærere. Quidam verò usque ad sordida descendentes, felicissimum putant voluptatibus diffluere, qui summi boni possessionem carne & gulâ metiuntur. Tanta apud istos beatitudinis vilitas est. Sic laborantes sine fructu, ac veluti errantes in labyrintho, quò velocius ad bonum properant, ed longius abscedunt: ideo infelices, quia suam non agnoscunt infelicitatem.

2. Hæc res est, quæ magnis te malis involvit, miserabilis homo, quod beatè quidem vivere, & beatè mori desideras; sed ad videndum quid sit beatitudo & quomodo ad eam perveniatur, stultus & cœcus es devio errore

per varios anfractus incedens. Quicquid agis, quicquid cupis, quicquid moliris contra te est. Non enim respicias illud bonum immensum, in quo sistere debet voluntas tua, quia ultra summum non est locus: sed vagaris sine proposito, instar formicarum per arbusta repentium, que in summum cacumen, deinde in imum inanes aguntur. Deus omnium conditor è nihilo te creavit, ut ipsum solum ames; ipsi soli servias totâ mente, toto affectu. Sicut necessarium est illum esse, ita & esse ultimum finem. Serio cogita quantam tuę vitę partem illi tribuas, cui te totum impendere debes. Errant studia & consilia tua, si ad ipsum non diriguntur. Sicut finis viæ tuæ locus est, quo tendis, quo cùm perveneris, quiesces: sic finis vitę tuæ Deus est, ad quem referre debes quicquid cogitas, quicquid loqueris, quicquid agis; donec ipso adepto omnia vota compleantur. Ad eternum dicit interitum, quicquid ab ultimo fine abducit.

3. Quemadmodum in navigatione subducto navigio si aquatum exieris, obiter in littore aut cochleam colliges, aut bulbum; animo autem in navim semper intento sollicitus eris, ne gubernator vocet; ac tunc relictis omnibus ad navim properabis: sic tibi in vita agendum est. Mente semper in Deum fixa, ita rebus externis utere, ut cordi minimè inhærent, nec te à proposito fine dimoveant. Serviunt illæ tibi, ut tu servias Deo. Alioquin à divina deficiens unitate ad plura non necessaria dispergeris; totque colis idola quot sunt creaturæ, quas inordinato affectu prosequeris. Hi sunt Dii tui, quibus non bovem, non hircum sed te ipsum, tuamque salutem turpi sacrilegio immolas. Non patitur lex amoris quidpiam cum Deo amari, nisi in Deo & propter Deum. Summa perditio est à summo bono deflectere & converti ad creaturem.

4. Quod Princeps Medicorum de imphris corporibus ait; quo magis alantur, eo amplius laedi; id etiam de animalibus dicendum est. Nam qui à prava consuetudine ad meliorem statum transfire incipiunt, malæ vitæ venenum

prius evomere debent, ac tum animo expurgato solida virtutum percipere alimenta. Ipsa autem purgatio sic perficienda est, ut quotquot admisisti peccata expientur, tum omnis erga illa affectus exuatur: vitiosi habitus eradcentur: malæ propensiones & appetitus immoderati sub rationis imperio coercentur: caro castigetur: quæ corpori sunt necessaria ad justum moderamen redigantur, frænum linguæ ac sensibus imponatur: quæcumque ad arcem virtutis properanti moram injicere possunt penitus exterminentur. *Quid* trepidas, viamque tibi ad beatitudinem difficultem fingis? Tu te ipsum facere beatum potes, eo vires suppeditante, qui principium tuum & finis est. A te autem debes exire, ut ad eum pervenias. Eò vicinior illi fies, quo à te ipso remotior fueris.

5. Proponendum est itaque primè quid appetas, quo properes: tum via circumspicienda, quâ summum illud bonum adipiscaris, intellecturus in ipso itinere quantum quotidiè proficias. Perlustra sedulò conscientiam tuam, & caligantes oculos aperiens solerter adverte qualis debeat esse, dum alius fieri potes. Serò fraudem agnosces, cùm vitare nequibis. Disce quo remedio cupiditatum mansuetat infania, quo fræno timorum saevitia compensatur. Disce terrena despicere & ab his sponte discede, quæ diu tecum esse non possunt. Omnia relinque, antequam relinquareis; ut cum venerit mors nihil in te reperiatur, quod possit abolere. Curam autem præcipuam animæ impende, ut quæ excellentiâ prior est, non sit cultu posterior. *Quid prodest homini si universum mundum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur?* Nullum est lucrum ubi salutis est damnum.

CAP. II. *Cupienti benè vivere morum instructor eligendus est. Qualis hic esse debeat. Officia discipuli.*

1. **N**ihil magis necessarium incipienti servire Deo, quam ut se regi & institui ab optimo præceptore finat. *Quis enim iter ignotum sine duce aggrediatur?*